

KRAJOWY ZWIĄZEK SPÓŁDZIELNI MLECZARSKICH
ZWIĄZEK REWIZYJNY

STADARD – BARDZO TWARDY SER DO TARCIA

STANDARD FOR EXTRA HARD GRATING CHEESE

CXS 278-1978

Poprzednio CODEX STAN C-35-1978. Przyjęty w 1978.

Zmieniony w 2018, 2021, 2022.

wersja polska 2023

Standardy kodeksowe są publikowane przez Food and Agriculture Organization of the United Nations (Organizację ds. Wyżywienia i Rolnictwa ONZ) i World Health Organization (Światową Organizację Zdrowia).

Niniejsze polskie tłumaczenie i adaptacja zostało przygotowane przez Krajowy Związek Spółdzielni Mleczarskich – Związek Rewizyjny. W przypadku rozbieżności w tłumaczeniach Standardów obowiązuje język oryginału.

Opracowanie wersji polskiej Standardu finansowane z Funduszu Promocji Mleka

Krajowy Związek Spółdzielni Mleczarskich, Warszawa 2023 (niniejsze wydanie)

Przedmowa

Niniejszy Standard został przetłumaczony przez Krajowy Związek Spółdzielni Mleczarskich – Związek Rewizyjny z udziałem ekspertów krajowych z Komitetu Technicznego PKN nr 35 ds. Mleka i Przetworów Mlecznych i nie jest autoryzowany.

Krajowy Związek pragnie przekazać wszystkim zainteresowanym tłumaczenia Standardów kodeksowych, wytycznych, zaleceń czy innych dokumentów Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO (**zbiór Codex Alimentarius**). Organizacja FAO/WHO jest największym światowym forum w zakresie bezpieczeństwa i jakości żywności. Z uwagi na szeroką reprezentację w pracach kodeksowych organizacji rządowych, w tym Polski i Unii Europejskiej, tworzone Standardy czy inne dokumenty są powszechnie akceptowane i praktykowane, zwłaszcza w handlu międzynarodowym żywnością, w tym przetworami mlecznymi.

Zagadnienia objęte prawodawstwem unijnym i/lub krajowym zostały zaznaczone w komentarzach bezpośrednio w treści Standardu.

Niniejszy dokument obejmuje tłumaczenie kodeksowego Standardu CXS 278-1978 Standard for Extra Hard Grating Cheese z komentarzami krajowych ekspertów. Oryginał jest dostępny na stronie www.fao.org/fao-who-codexalimentarius/en.

CXS 278-1978 Standard for Extra Hard Grating Cheese był poprzedzony następującymi dokumentami: CODEX STAN C-35-1978, przyjęty w 1978, zmiany 2018, 2021, 2022.

Komentarze krajowych ekspertów dotyczą:

- wykazania różnic w stosunku do prawa Unii Europejskiej bądź wskazania na przepisy odrębne, w szczególności w zakresie dozwolonych substancji dodatkowych, zanieczyszczeń mikrobiologicznych i innych,
- praktycznie stosowanych w Polsce technologii, technik lub ich modyfikacji,
- polskiego nazewnictwa przetworów mlecznych,
- terminologii,
- innych praktyk stosowanych w Polsce.

Komentarze ekspertów krajowych są ujęte w odnośnikach oznaczonych symbolem ^{K...} ze wskazaniem kolejnego numeru i umieszczone w treści Standardu.

Wszystkie powoływane w Standardzie dokumenty mają pozostawione oryginalne tytuły.

1 PRZEZNACZENIE SERA ^{K1}

Bardzo twardy do tarcia

2. KRAJ SKŁADAJĄCY WNIOSEK

Stany Zjednoczone Ameryki

3. SUROWCE

3.1 Rodzaj mleka: mleko krowie, kozie lub owcze i mieszaniny tych mlek.

3.2 Dozwolone dodatki ^{K2}

3.2.1 Niezbędne dodatki:

- kultury nieszkodliwych bakterii produkujących kwas mlekowy (starter)
- podpuszczka lub inne odpowiednie enzymy koagulujące
- chlorek sodu.

3.2.2 Dodatki do wyboru:

- nieszkodliwe bakterie wytwarzające smak i zapach
- nieszkodliwe enzymy wzmacniające rozwój cech smakowo-zapachowych (masa preparatu nie przekracza 0,1 % masy przerabianego mleka)

4. DODATKI DO ŻYWNOŚCI ^{K2}

Tylko niniejsze dodatki do żywności wymienione w poniższej tabelicy mogą być używane i wyłącznie w wyspecyfikowanych grupach produktu.

Barwniki i substancje konserwujące stosowane zgodnie z Tabelicą 1 i 2 *General Standard for Food Additives* (CXS 192-1995) w kategorii żywności 01.6.2.1 (Sery dojrzewające włączając skórkę) są dopuszczone do stosowania do żywności zgodnej z niniejszym Standardem.

4.1 Substancje pomocnicze w przetwórstwie

Zaleca się, aby substancje pomocnicze w przetwórstwie zastosowane w przetworach zgodnych z niniejszym Standardem były zgodne z *Guidelines on Substances used as Processing Aids* (CXG 75-2010).

Funkcja technologiczna dodatku	Uzasadnienie użycia
Barwniki	X
Substancje wybielające	–
Regulatory kwasowości	–
Stabilizatory	–
Substancje zagęszczające	–

^{K1} **Komentarz eksperta** UWAGA OGÓLNA Definicja bardzo twardego sera podana jest w Codex Standard 283-1978, wersja polska - 2011 w oparciu o procentową zawartość wody w masie beztłuszczowej, która powinna wynosić < 51 %.

^{K2} **Komentarz eksperta:** UWAGA OGÓLNA DO DODATKÓW DO ŻYWNOŚCI Nazewnictwo, stosowanie i maksymalne poziomy dodatków do żywności nie są zgodne z obowiązującymi przepisami prawa Unii Europejskiej i krajowego.

Emulgatory	–
Przeciwutleniacze	–
Substancje konserwujące	X
Substancje pianotwórcze	–
Substancje przeciwzbrylające	–
Gaz do pakowania	–

X Użycie dodatków należących do danej kategorii jest technologicznie uzasadnione.

– Użycie dodatków należących do danej kategorii nie jest technologicznie uzasadnione.

5. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA SERA GOTOWEGO DO SPOŻYCIA

5.1 Rodzaj

5.1.1 Konsystencja: Bardzo twardy, odpowiedni do tarcia.

5.1.2 Krótka opis: Bardzo twardy, suchy, nieznacznie kruchy, odpowiedni do tarcia. Okres dojrzewania co najmniej 6 miesięcy.

5.2 Kształt: Różny.

5.3 Wymiary i masy: Różne.

5.4 Skórka (jeśli obecna).

5.4.1 Konsystencja: Bardzo twarda.

5.4.2 Wygląd: Suchy, może być pokryty olejem roślinnym, woskiem klasy spożywczej lub tworzywem sztucznym.

5.4.3 Kolor: Bursztynowy.

5.5 Wnętrze

5.5.1 Tekstura: Ziarnista, nieznacznie krucha.

5.5.2 Barwa: Naturalny, niebarwiony do lekko kremowego.

5.6 Oczka (jeśli są obecne są typową cechą danego rodzaju sera)

5.6.1 Ilość: Niewielka.

5.6.2 Kształt: Małe, okrągłe.

5.6.3 Wielkość: około 1-2 mm.

5.6.4 Wygląd: Charakterystyczne oczka gazu.

5.7 Minimalna zawartość tłuszczu w suchej masie: 32 %

5.8 Maksymalna zawartość wody: 36 %

6. METODA PRODUKCJI

6.1 Metoda koagulacji: Podpuszczka lub inne odpowiednie enzymy koagulujące; z możliwym dodatkiem kultur starterowych bakterii kwasu mlekowego.

- 6.2 Obróbka cieplna:** Mleko może być surowe lub pasteryzowane. Jeśli mleko jest pasteryzowane, to ogrzewanie nie powinna być mniejsze niż 72 °C (161 °F) przez 15 sekund.
- 6.3 Procesy fermentacyjne:** Kultury fermentacji kwasu mlekowego lub inne wytwarzające cechy smakowo-zapachowe i enzymy.
- 6.4 Proces dojrzewania:** Po uzyskaniu masy serowej, która może być lekko posolona i ukształtowana w formach, ser może być ponownie solony w solance, na sucho lub obydwoma metodami; przetrzymywany w chłodnym i dobrze wietrzonym pomieszczeniu lub w pomieszczeniu o kontrolowanej temperaturze nie krócej niż 6 miesięcy.

7. METODY POBIERANIA PRÓBEK I METODY BADAŃ^{K3}

Dla sprawdzenia zgodności z niniejszym Standardem należy stosować metody analiz i pobierania próbek zawarte w *Recommended Methods of Analysis and Sampling* (CXS 234-1999) odpowiednio dla postanowień niniejszego Standardu.

8. OZNACZANIE MARKI I ZNAKOWANIE

- 8.1** Jedynie ser zgodny z niniejszym Standardem może być nazywany Bardzo Twardym Serem do Tarcia lub jakąkolwiek nazwą rozpoznawalną w kraju konsumpcji. Nazwa „fantazyjna” lub „wymyślona” może być stosowana, jednak pod warunkiem, że nie jest to nazwa myląca i dołączone jest do niej określenie „Bardzo Twardy Ser do Tarcia”.
- 8.2** Ser powinien być znakowany zgodnie z odpowiednimi Sekcjami *General Standard for Cheese* (CXS 283-1978).
- 8.3 Oznakowanie opakowań niedetalicznych**

Zaleca się, aby oznakowanie opakowań niedetalicznych było zgodne z *General Standard for the Labelling of Non-Retail Containers of Foods* (CXS 346-2021).

---

^{K3} **Komentarz ekspertów krajowych:** UWAGA OGÓLNA W zakresie metod pobierania próbek i metod badań w Unii Europejskiej stosuje się głównie metody opisane w normach europejskich EN oraz w normach międzynarodowych ISO.